

Новости республики

Изменен механизм выплаты компенсации за приобретение и установку спутникового телеоборудования

3 июня Республика Саха (Якутия) перешла на аналоговое цифровое телевидение. Для отдельных категорий граждан, проживающих вне зоны сети цифрового телерадиовещания, в республиканском бюджете предусмотрена выплата компенсаций за приобретение, доставку и установку спутникового оборудования. 25 сентября правительством были внесены изменения в порядок оказания данной единовременной материальной помощи, согласно которым теперь не обязательно приобретать

комплект оборудования за свой счет. Компенсация может быть сразу направлена на расчетный счет поставщика. Для получения материальной помощи на приобретение спутникового оборудования необходимо обратиться в местное управление социальной защиты населения и труда до 1 декабря 2019 года.

«Мы изменили механизм выплаты компенсации, теперь людям, имеющим право на материальную помощь, достаточно обратиться в управление соцзащиты, — рассказал заместитель министра инноваций, цифрового развития и инфокоммуникационных технологий Якутии Евгений Макаров. — Предусмотренные меры должны облегчить и ускорить процесс подключения к спутниковому телевидению людей, проживающих вне зоны сети цифрового телерадиовещания».

Напомним, единовременная адресная материальная помощь выплачивается малобезопасным семьям, инвалидам и семьям с детьми-инвалидами или детьми, особо нуждающимся в социальной поддержке, которые проживают вне зоны сети цифрового телевидения. Заключить договор на поставку и установку спутниковой антенны можно с любым оператором спутникового телевидения, а также можно обратиться в районные узлы связи ГУП «ТЦТР». Размер компенсации составляет от 9000 до 10500 рублей, в зависимости от места проживания семьи. Всего в государственном бюджете республики на данные цели предусмотрено свыше 34 миллионов рублей.

Пресс-служба Мининноваций РС (Я).

Во Всероссийском совещании в Москве, где были обсуждены итоги государственной итоговой аттестации по образовательным программам основного общего и среднего общего образования (ГИА) в 2019 году и вопрос подготовки к проведению ГИА в 2020 году, деятельность Якутии оценена положительно, сообщает пресс-служба Центра мониторинга качества образования Министерства образования и науки РС(Я). На индивидуальном собеседовании руководителя Федеральной службы по надзору в сфере образования и науки Сергея Крашова с руководителями

Якутия вошла в «зеленую» зону рейтинга Рособорнадзора

органов исполнительной власти министр образования и науки Республики Саха (Якутия) Владимир Егоров отчитался по итогам деятельности региона по проведению ЕГЭ, ОГЭ, по вопросам управления качеством образования в 2019 году и обсудил вопросы работы по данным направлениям в следующем году.

По итогам рейтингования Рособорнадзора республика вошла в «зеленую зону» по всем направлениям. В 2019 году система рейтингования регионов усложнилась. К оцениванию регионов по эффективности организационно-технологического обеспечения проведения ЕГЭ добавились оценка качества и объективности проведения оценочных процедур, оценка эффективности организационно-технологического обеспечения проведения ОГЭ, оценка механизмов управления качеством образования. Также республика отмечена в числе лучших практик по обработке методических документов, рекомендуемых к использованию при организации и проведении ГИА (форм 12-04 МАШ) и вошла в пятерку лучших регионов по оснащению и обеспечению информационной безопасности в

региональном центре обработки информации.

В рейтинговании Рособорнадзора в «зеленую» зону попадают те регионы, кто смог провести экзамены и процедуры оценки качества образования честно и объективно в соответствии с требованиями, в «желтую» зону — кто не до конца обеспечил выполнение критериев, в «красную» — к кому были серьезные вопросы при выполнении критериев.

На совещании приняли участие министры, руководители департаментов по контролю и надзору региональных центров обработки информации, институтов развития образования и повышения квалификации.

По информации Рособорнадзора, в проведении ЕГЭ-2020 серьезных технологических и содержательных изменений не ожидается. По ОГЭ-2020 ожидается переход к оцениванию по федеральным государственным образовательным стандартам (ФГОС), так как в 2020 году ОГЭ будут сдавать выпускники 9 классов обучающиеся по программам ФГОС.

Пресс-служба главы и Правительства РС(Я).

Тыа хаһаайыстыбата

СЭТТЭ ХАҢААЙЫСТЫБА САҢА ХОТОННО КИИРДЭ

Болтоҥо нэһилиэгэ сирэ-уота, оттуур ходуһата кизгинэн, Таатта, Түөйэ, Нуучча, Наммара үрэхтэри миинэ сытарынан, уута-

хаара дэлэйдэн сүөһү, сылгы ииттэргэ олус табыгастаах. Сэбисхэй кэмнэ Субуруускай аатынан сопхуос Болтоҥотообу отделениета сүөһүгүн, сылгытын ахсаанынан улууска инники күөҥү сүлдьыбыта, үттэн, эттэн элбэх дохуоту киллэринэр.

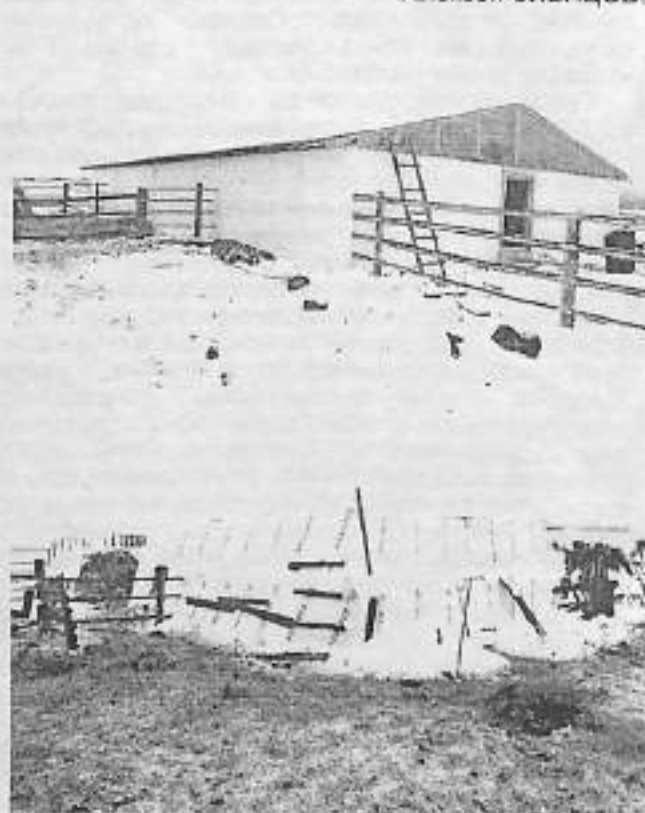
Сопхуостар үрэллэн, чааһынайынан барыга олохтоохтор ынах сүөһүгэ, сылгыга элбэх пайыга тиксибиттэр. Ол эрэри, ордух кэнники кэмнэ, бу нэһилиэк үтүө аһаһыгар хаалылаахтар ахсааннарыгар сылдьар. Биричиинэ—сүөһү көрө-истэр көлүөнэ сааһыран үлэттэн туорааһына, сүөһү ахсаана аңчааһына, онуоха эбии саҥа оскуола тутуута быһаарыллыбакка, үлэ мизстэтэ аччыы туруута, онон дьон-сэргэ киин сирдэргэ көһүүтэ эмиэ оруолу оонньуура.

Билигин саҥа оскуола тутуллан, оскуола-саад статуйун ылан үлэлииргэ, оболор көсөлөхө үөрэнэспэлэригэр усулуобуйа үөскээбитэ олохтоохторго сүөһү ииттинэллэригэр, онтон дохуот ыппыларыгар кыабы үөскэттэ. Дьэ, ол иһин быйыл күһүн бу нэһилиэккэ кэнники сылларга буолбатах үчүгэй көстүү, элбэх саҥа хотоннору туттан олоххо киллэриин баһизтэннэ. Ол курдук саҥа хотоннорго быйыл кыһын Алексей Иванов 42 сүөһүнү, ол иһигэр 15 ынабы, Гаврил Кузьмин 22 сүөһүнү, ол иһигэр 9 ынабы, Макар Кобяков 18 сүөһүнү, ол иһигэр 6 ынабы, Константин Кривошапкин 16 сүөһүнү, ол иһигэр 7 ынабы, Дмитрий Местников 14 сүөһүнү, ол иһигэр 5 ынабы, Дмитрий Ефремов 13 сүөһүнү, ол иһигэр 5 ынабы, Петр Садалищев 11 сүөһүнү, ол иһигэр 6 ынабы саҥа хотонно кыстатыхтара.

Болтоҥолорго саҥа хотонноох хаһаайыстыба элбиэр, сүөһү ахсаана эбиллэр. Быйыл оттоолуһунна 1895 туюнна былааннаахтарын 2179 туюннанан, ол эбэтэр 115 бырыһыан толордулар. Сүөһү ахсаана

1208, ол иһигэр ынаба 362 буолла. Үлэлииргэ-хамсыырга, үрүн илгэни дэлэтигэ сорууктанан саҥа хотонно кирибит хаһаайыстыбаларга сүөһүлэрэ этэҥгэ туран үрүн илгэни үрүлүүчү ыппыларга баһарабыт.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Исписэлиис тырыбыната

СУЛУНАН СЫЛДЫЫ БЫРААБЫЛАЛАРЫН БИЛИИ — ОЛОХПУТ ИРДЭБИЛЭ

буолар. Бу — албэх өрүттээх үлэ. Кэлин кэмгэ Арассыйа үрдүнэн Сахабыт сиригэр, ол иһигэр биһиги улууспутугар тизхиныкэ ахсаана, ордук лексвой массыналар албээтилэр. Ити — олох сайдыыта, ирдэбиллэр. Итини сэргэ суол-иис оһоһулар, тупсар, айан тэтимэ түргэтир. Маныаха дэн оһол тахсыбатын наадатыгар суолунан сылдыы быраабылатын хас бириддибит оһотуттан кырдыаһыгар тийиэ, тырааныспарынан туһанааччылар, сагыы да дьон билиэхтэрин наада.

Быраабыланы билиигэ билиини кэмгэ уһууаантан сааһаан оһуолаларга, атын да үөрэх тэрилтэлэригэр үөрэтэллэр. Ити үөрэҕи олоххо туһанаахха наада. Билиини киһи оһо сааһыттан тизхиныкэни туһанар — бэлиисипэтинэн, матасыыкылынан, матасыынанан сылдыар. Бэлиисипэти миинэн айан суолугар тахсыы 14 сааһыттан, матасыыкылы ытыты 16-тан, матасыынаа оһоруу — 18-тан көнүллэнэр. Бу — тулхадыйбат быраабыла. Төрөппүттэр оһолорун сааһа туоллаһына, оһуоланы бүтэрдэбинэ, онтон да атын бэлиэ дааталарга оһолоругар тырааныспар ылан бэлэһтиллэрэ баар суол. Ол эрэри ити ытыллыбыт тизхиныкэлэри туһанаалларыгар суолунан сылдыы быраабылаларын билэллэрэ хайаан да наада. Холубур, оһо 14 сааһыгар матасыыкыл бэлэһтэтэн баран, 16-гар диэри суурдүү суохтаах. Ити кэмгэ быраабыланы үөрэтэн ытара көнүллэнэр кэмигэр бэлэм буолуохтаах.

Онтон матасыыкыны ытытыга анал үөрэх барыллара, эксэмэн туттаран ыттар быраап (права) ытара ирдэниллэр. Биһиги улууска теорияны уонна ыттарга үөрэҕи „Арчы“ үөрэтэр киин, ДОСААФ Саха

сиринээҕи салаатын Чурапчытааҕы филиала, Дириннээҕи агро-оһуола, Аграрнай техникум үөрэтэллэр. Ити үөрэҕи бүтэрбиттэрин туһунан сибидиэтэлистибэ ылан, биһиэхэ кэлэн эксэмэн туттаран, „В“ категориялаах права ытталлар.

Суолунан сылдыы быраабылатын туһаныыга суолга туруорулар анал бэлиэпэр оруоллара улахан. Суолларбыт федеральнай, өрөспүүбүлүкэтээҕи, муниципальнай бас билиигэ арааскаллар. Суоллары оһоруу, бэлиэлэри туруоруу ити суоллары бас билээччилэртэн ирдэнэр. Холубур, нэһилиэк кыранысбатын иһигэр киирэр суоллары оһотторуу, нэһилиэһинээх пууннарыгар бэлиэлэри туруоруу олохтоох дьаһалта эбээһинэһигэр киирэр.

Быраабылалары туһуннарыыга, дьон оһолор куттал суоһаабатын наадатыгар биһиги сулууслабыт лекциялары, бэсиздэлэри былаан быһыытынан ыттар. Ол курдук үөрэх тэрилтэлэригэр — 26, анал үөрэх тэрилтэлэригэр — 4, бириддиһэн суоллардары кытары — 28 төгүл буоллулар. Автобуһунан оһолору таһыыга 75 суолларга инструктаж ытытылынна. Суолга дьуһуурустубалааһын, бэрэбэркэ күннэтэ барар. Быраабыланы кэһи, онтон сылтаан саахалланы, энэйи үксүн арыгы иһэн баран сылдыһыттан ыттарга бырааба (права) суох дьон таһаараллар. 2019 сыл 9 ыйын түмүгүнэн улууспутугар 13 суолга быһылаан таһыста, былырын 7 этэ. Ити түмүгэр 2 киһи өллө, 13 киһи энэйиини ытла. Саастарын ситэ илик оһолорго 2 быһылаан буолла, 2 оһо эчэйдэ. Барыта 2505 административнай быраабы кэһиһэр таһыстылар. Ити иһиттэн 107 арыгы

иһэн баран. Итилергэ быраабыланы кэһиһэрин турууттан көрөн быраабы быһыы, тустаах болдьоһо уруулга оһоллорун тохтотуу, харчынан ытарааттар, административнай буруйдааһыннар олохтоһоллор. Буруйу тиксэри мировой суут нөһүө ууруллар үөрэнээччилэр.

Үөрэх сааһаанан, үөрэнээччилэр суолга тахсыылары албээтэ Маныаха кинилэртэн сэрэхтээх буолуу ирдэниллэр. Ол курдук, суолу анал көнүллэнэр эрэ сирдэринэн туораныллыахтаах, икки өттүн инэнтонон көрөн, куттал суох буоллаһына туорухтаах, суолга оонньоһун, мэниктээһин көнүллэммит, суол бэлиэлэрин билиэхтээх, тырааныспарга оһорсуу быраабылатын туһуоһаах. 12 сааһыгар диэри оһо матасыыкыл кэһиһэр мэнэстэн оһолоро буолулар. Билигин оһолор кэтэ сылдыар танаастарыгар эбэтэр суумкаларыгар фара уотун тэйтэр (тута көрдөрөр) бэлиэлээх буолаллара ирдэнэр. Ити суоллар оһолору тутта көрөрүтэр, сэрэнэригэр туһалаах.

Кыра саастаах оһолору, үөрэнээччилэри таһыы анал быраабылалардаах. Кыра саастаах оһолору матасыынаа оһордууга анал кириһиһэлэр, курдар бааллар. Итини туһаныыны хас биридди массыына хаһаайына билиэхтээх.

Түмүккэ, суолунан сылдыы быраабылатын хас бириддибит үөрэтэригэр, билэригэр, туһанарыгар ытырабын. Алтынны 28 күнүнэн — Бүтүн Арассыйатааҕы суоллардар күннэринэн бары матасыыналаахтары эбэрдэлиһин, суолгут көнө, айанныт соргулаах, ситиһиһилээх буоларыгар баһарабын.

Кэпсэттэ Алексей СЛЕПЦОВ.

Комсомол төрөөбүт күнүг көрсө

Эдэр сааспыт эрчиминэн

Аһай уоттаах сулуһум,
Аһар — туттар суолдуйтум,
Эн Комсомол, эн Комсомол
Эн Комсомол — мин дьолум...

Бу ырыа тыллара биһиги эдэр сааспыттын кытта ыкса сибээстээх. Ол курдук үрдүк кылааска үөрэнэр кэмнэрибитигэр комсомолга киирэн, араас тэрээһиннэргэ барытыгар инники күөнтэ буоларбыт. Комсомолецтар кыра кылаастарга баһаатайдаан, оһуола комсомольскай тэрилтэтин ыттар мунньахтарыгар, субьютунньуктарыгар, туора турбакка, барытыгар сылдыар буоларбыт. Ол кэмгэ ПКО сэкирэтээринэн көхтөөхтүк үлэһиэр оһолор элбэхтэрэ, Афанасий Иванов, Маша Кириллина салайан үлэлэппиттэрэ. Оһуола култуурунай, ыспартыбынай уонна үөрэҕин үлэлэрэ ПКО хамсааһына суох барбат буолаллара.

Онтон ааспыт үйэ 60-с, 70-с сылларыттан сааһаан оһуоланы бүтэрээччилэр аны «Оһуола — производство — үрдүк үөрэх» — диэн бачымынан салайтаран, бары тутуспутунан, колхуос, совхуос учаастактарыгар иккилии сыл үлэһи тахсар буолбуттара.

1972 сыллааҕы ылуустар эмиз үгүспүт комсомольскай путевка ылан, Чакыр, Хадар, Хоптобо, Мэлдьэхси учаастактарыгар үлэһи тарбаспыллыт. Биһиги бизс кыыс: Ира Капитонова, Свёта Габышева, Вера, Настя Васильевалар уонна мин Мэлдьэхсигэ „Сардана“ ыччат-комсомольскай пизмэтигар ыанньыксытынан үлэһи барбыллыт. Пизмэбитин икки уордыаннаах Александра Николаевна Пестерева салайара. Кини тугу эппитэ олох сокуон буолан, ким да утарыласпакка, бары түмсүүлэхтик, былаан толорор туһугар кыһаллан, сарсыарда 6 чаастан сааһаан, кизһэ хойукка диэри, үлэһиһибит. Александра Николаевна сүрдээх үлэһит, чэнчиси, ирдэбиллээх салайааччы буолан, онук үлэһи үөрэммиттэ. Пизмэбит полумеханизированнай буолан, ол сааһа араас сиртан дэлэгээссийэ бөбө пизмэбитин кэлэн көрөн бараллара, ымсыһар да этилэр. Биридэ өссө Монголия дэлэгээссийэтэ кэлэн көрөн барыттааһа, истин баһаы көрсүһүү буолбута. Пизмэбит иһэ — таһа өрүү ыраас, бэрээдэктээх

буолара. Онтон тизхиныкэ алдыаннаһына үлэһиһиргэ ыарахаттары да көрсөрбүт, ол да буоллар, син биір үлэһитин тохтоппокко, биір киһи курдук бары көмөлөөн бүтэрбүт. Бу барыта старшайбыт Улахан Шура өнөтө, сатабыла дьон сыаналыбыт.

„Сардана“ пизмэһэ биһиги кэпэтиһикэ Таанья Посельская — Солко Таанья, Елена Корякина, Сизньыкээс Андреев, Микиһтэ Пестерев Еадокьятынаан, Ника Цыкунова, Настя Жиркова, Аня Кузьмина, бэтэринээр Ирина Захарова, Зоя Собакина, биһиги бизс кыыс уонна бороосу көрбүт Ион Жирков, Лиза Родионова үлэлээбиппит. Ону таһынан механиктарынан Иван Карпов — Хаккы Баанья, Николай Корякин, от угааччыларынан Микһтэ Габышев, Ганя Посельская, үүт астааччыларынан Мария Габышева, осеменаторынан Александра Корякина — Кыра Шура, хачыгаардарынан Мэхээчэ Посельская, Афанасий Иванов, Виктор Габышев уо. д. а. үлэлээбиптэрэ. Бу барыта — комсомол үлэһи иитэн таһаарбыт ыччаттара этибит.

Ыанньыксыттар күннэ үстэ 20-лии ынаһы илиһитинэн ыырбыт, барыларын хайаан да көөн-нөрбөнөн аһатарбыт, күн аайы 4–5 сентиниһэрдээх буочукаа көөннөрбө оһолорбүт, сайын эрдэттэн лабыктаны хомуйан хаһаанарбыт, күн аайы сылаас уу таһан лабыктабытын дьыдатарбыт уонна бурдугу эбэн хойуннарарбыт. Аны санаатахха, 17 — лээх эрэ кыргыттар ыараханы да үлэлээн ааспыт эбиппит. Күһүн аайы хотоммутун көхтөөх баһаытык эмиз сыбаан кэбипэрбит, кыстыкка бэлэмнэһэн, пизмэбит территориятын барытын хомуйан кэбипэрбит.

Оччолорго Мэлдьэхсигэ мэлтэх доруобуйалаах оһолор үөрэнэр алын кылаас оһуолата баара. Манна эмиз Бүлүү педучилищетын сага бүтэрбит бизс — алта учуутал эдэр кыргыттар кэбиптэрэ. Аны кулуупка эмиз эдэр үлэһиттэр бааллара, дэриэбинэ култуурунай оһоһо өрө көтөүллүбүтэ, сэргэхсийэ түспүтэ.

Эдэр ыччат үлэһи, сынныалангы тэннэ дьуерэлээн олус көхтөөх буолара. Кырдыас үлэһиттэр да онтон туора турбаттара — кэлэн туох этиллибитин толороллоро, хас бырааһыннык аайы кулууп дьыбиптигэр кизһэтин түмсэн, кэнсизэр туруорарбыт.

киһэ көрөрбүт. Киһэбитин аһалан биэрбэккэлэр, киномеханикыт Оһоһоһой Олесов наар биір киһэни „Джентельмены удачи“ көрдөрөрө. Ону салгыбакка көрөрбүт. Бибилэтиһкээ сылдыан киһигэ бөбөтүн ааһарбыт, сибидиһэй сонуннаах хаһыаты почталар сүрдээх үчүгэйдик таһаллара. Сурунаал бөбөтүн көрөрбүт, уларсарбыт. „Сана олох“ хаһыат сонуннарыттан ким төһө үгүт ыабытын сьырдатар сводканы билэ-көрө сылдыарбыт. Кулууппутугар оһуол тенниһэ куруук баар буолара, кыргыттар бэйэбит испитинэн дуобакка, саахымакка күрэхтэһиплэри ыттарбыт. Сана дьыл бырааһынныыга сүрдээх көхтөөхтүк ытыллара. Маскарааттары оһостон түбүк бөбөтүн көрсөрбүт. Бу бырааһынныыктарга ыччаттар кэлэн бараллара. Саас халлаан сылыйдаһына, Мугудайга, Мэнэ Ханалас Сыымах, Хорообут нэһилиэктэригэр гастроллуу барарбыт. Итинник түмсүүлэргэ Анна Николаевна Иванова байаанна оонньуура, сүрдээх үчүгэйдик ыллыыра, кэнсизэритин сэргэхситэрэ. Саас хаар ууллубутун кэнниттан футболлаан, суурэн-көтөн тахсарбыт, үөрүү — көтүү бөбөтө буолара. Биір саас хайыһарга ГТО нуорматын туттаран, кырдыабаатарбытын кытта сырһан, араас көрүдүүс түгэнэр буолуталаабыттара. Онтон быарбыт ыалдыар диэри кулсүбүлүтүн өйдүүбүн. Кэлин көрүстэхпитинэ ону кэпсэтэн, эдэр сааспыттын саныыбыт, үөрэн — көтөн ааһабыт.

Ити курдук, Мэлдьэхсигэ 2-лии, 3-түү, 4-түү сыл үлэлээн, үлэ дьиннээх оһуолатын ааспыллыт, олохлутугар улахан бэлэмнээх тахсыбыллыт. Бары үрдүк үөрэҕи бүтэрэн, таһыт идэбитинэн үлэлээн, ыал — дьон буолан, билигин бэйэбит „эбээ“, „эһээ“ дэтэн оһордохпут. Билигин, кырдык, эдэр сааспыт оһоһун туһунан оһолорбутугар, аны сизнэрбиптигэр кизэн туттан кэпсипит. Комсомол чакчы да ылар суолдуйт буолан, урунку көтүөнэ дьон бары үлэ оһуолатыгар уһаарылыннахпыт.

Мэлдьэхси сирэ-дойдута, ыраас салгына, кэрэ айылбата, үлэһит, боростуой дьон-сэргэтэ, Мэнэ күөлүн ыраас уута барыта ол эдэр сааспыт, комсомоллаабыт кэрэ кэмнэрибит үгүө өйдөбүлэ буолан сүрэхпитигэр сөнөн сылдыар.

Матрена Васильевна БОЖЕДОНОВА
(АНДРЕЕВА),
Диринг бөһүөлэҕин олохтооһо...

«УЛЫБКАБЫТ» САНА ДЫИЭТЭ АҢЫЛЛААРЫ ТУРДАБЫНА ...

Үөрүүлээх, өр кэтэспит долгугуулаах күммүт дьэ, чугаһаата. Күн түүн Чурапчыбыт араас анылылы түтүүлэринан тупсан иһэр. Ол курдук, нэһилиэкпит килбэйэр киинин биир кэрэ кестүүлээх сиригэр үс этээстээх таас мэндизмэн уратытык кизэркэин турарын бары күннэтэ бэлэтии көрөр буолуохтаахпыт. Ыра санаа оностон, сана дьизни туруорсан кэлбит улууспут, нэһилиэкпит, үөрэх салаататын салайааччылар, уһуяанна өр сылларга үлэлээн ааспыт бэтэрээннэрбит уонна күн бүгүн үлэли сылдьар үлэһиттэр үөрүүбүт мунура суох. Баа санаабыт туолан эрэ үчүгэин!

Онтон «Улыбкабыт» устуоруйата туохтан саҕаламмытай уонна ону кимнээх төрүттээбиттэрэй?

Хас биирдибит өйбүтүнэн-санаабытынан уонна сиздээх быһыыбытынан, тус устуоруйабытын оноробут саврабахтаммат. Оскуолаа кириэн иннинээбэ, оҕо саас кэмэ биһиги олохпут устуоруйатын саҕалааныта буолар. Ол курдук «Улыбкабыт» оҕо сайдарын тулугар үлэлиир-хамсыыр биир интэриэстээх, биир өйдөөх-санаалаах бар дьону, үнүстүүттэри, уопастыбаны, судаарыстыбаны түмэр ытык мистэбит буолар. Үөрэх дьылын саҕалаанытыгар куруук биир ыйытыкка эппиэт көрдүүбүт. «Хайдах гынан устуоруйаны тэрийэбит?» Уһуяан боруогун атыллаабыт хас биирдии оҕо кэлэктиипкэ кириэн тус уратытын сүтэрбэккэ, айылбатынан дьобурдарын чочуйа, талааннарын арыяа, толлубакка бэйэтин иннин хорсунуук быһаарса сатыыра кини устуоруйата буолар. Биһиги санаабытыгар, хас биирдии киһи — сылай куйаар, кини араас талаанынан таһымнаан, дьин олобу онорор. Ол курдук уһуяан кэлэктиипэ дьизиргэни кытта бары күүһү холбоон, бэйэ-бэйэни ситэрсэн, икки өттүттэн сылаас-истин, үтө сыһыанна кириэн, өйдөбүллэри хаалларан, «Улыбкабыт куйаара» ончулла турдабы.

Бүгүнгү устуоруйабыт тустаах уратыларынан араас хабаннаах оҕо сайдар эйгэтин онорууга өрөспүүбүлүкэтээбэ, пилотнай, стандартовочнай уонна инновационнай быһааакалар ахсааннарыгар кириэн үлэли опоробут.

Ол курдук, 2015 сылтан өрөспүүбүлүкэбит пилотнай быһаааакаларын ахсааннарыгар кириэн, профессор О.Г. Волков «Одаренный ребенок» бырайыагын төрдүс сылгытын үлэлэттэ опоробут. Бу бырайыак чэрчитинэн оҕо талаанын, дьобурун сайыннаар үлэ уопута араас таһымнаах норуоттар икки ардыларынаабы кэмпириэнсийэлэргэ, Бүтүн Араассыйатаабы куонкурустарга,

быһааакаларга кизэник тарбанан кэллэ. 2017 сылга Москва куораттан профессор И.И. Комарова кэлэн, уһуяан үлэтин биһирээн, үөрэбирии систизмэтигэр кизэник тарбатарга үлэлээн научнай хомуруннухтарга ыстатыйалар тахсалларыгар көмө буолбута, 2019 сыллаахха бэс ыйыгар сбиэдиосэй Екатерина Семеновна Иванова салаататынан Москва куоракка биһиги иитэччилэрбит «Семь китов развития таланта» норуоттар икки ардыларынаабы форумка кыттан кэллэлэр.

- А.Е. Агафонникова «Тыя сириг уһуяаннарыгар полингаиальнай эйгэ модела».

- Е.С. Иванова, М.В. Пермякова «Музыка для всех» бырайыагынан.

- М.П. Саввина «Цифровой эйгэни уһуяанна тэрийи модела» үлэ уопутунан үрдүк биһирэбили ылан, научнай хомуруннухка бэчээттэнэн тарбаммыта.

2015 сылтан Г.Доля «KeytoLearning» бырагырааматынан «Полилингвальный детский сад» өрөспүүбүлүкэтээбэ пилотнай быһаааака буолан саха, нуучча уонна английскай тыл эйгэтин тэрийи үлэлээн, үтө үлэни ылан өрөспүүбүлүкэбит араас улуустарыттан оскуолаа кириэн иннинээбэ саастаах оҕолор тэрилтэлэрин кытта биир ситимкэ кириэн, ситиһилээхтик үлэли сылдьабыт.

2016 сылга ЮНЕСКО Ассоциированной оскуолаларын хандьыдааттара буолан, онтон 2019 сылга ЮНЕСКО Ассоциированной оскуола буолары ситиһэн, иитиллээччилэрбит уонна иитээччилэрбит аан дойду таһымнаах араас култуураны билсэр, бэйэлэрин билиһиннэрэр айымнылаах суопларын арыдыбыт. Ол түмүгүнэн уһуяан баазатыгар региональнай таһымнаах «Наследие ЮНЕСКО в России глазами детей» уруһуй «KidsSpeakEnglish»

ырыа, хоһоон, театрализация куонкурустара үтэскэ кубулуйан сылын аайы ытыллаллар.

Ааптарыскай бырайыактыынан 2018 сылтан «Цифровая трансформация образовательной деятельности ДОО» өрөспүүбүлүкэтээбэ инновационнай быһаааака статуһун сүгэн, саамай улахан ситиһиллэрбитинэн СӨ Ил Дархан Грана уонна Бүтүн Араассыйатаабы «Восемь жемчужин ДО» күрэх «Медийный образ ДО» номинация кыайылаабынан буолбуппут.

Сана дьизэбэ кириэри, туран, хас биирдии күммүтүн устуоруйаа тиһэн, манньык бырайыактары, аахсыйалары тэрийэн кэллэбит. Балабан ыйын 13 күнүттэн «Тапталлаах уһуяаммыт үүнэ-сайда тур!» дьин уһуяан биллэрбит бырайыагын чэрчитинэн көбөрдүү субуотуннуулар уһуяанна иитиллэн тахсыбыт араас калуена выпускниктарбыт, уруку сылларга үлэлээн ааспыт үлэһиттэрбит, бэтэрээннэрбит түмсөн, кэнчээри ыччаттарын тулугар дьонун кылааттарын уурустулар. Ол курдук, сана дьиз тула үтө, араас көрүннээх мас опордууттар сириг балэмнээгин, ойууртан маһы тизээн аҕалы, мистэтин булан опордуу курдук үлэлэр ытытыллылар.

Балабан ыйын 16 күнүттэн «30 күн — 30 үтө дьыаланан» дьин улуус үрдүнэн биллэрбит аахсыйабыт чэрчитинэн, бастабынан, Чурапчытаабы гимназия, С.А. Новгородов аатынан Чурапчытаабы орто оскуола үөрэнээччилэрэ, ЧГФКСИ уонна колледж устудьуоннара көбөрдүү үлэтигэр тэннэ кыттыны ылан, устуоруйаа кириэн, тус кылааттарын уурустулар.

Ити аахсыйаны салбаан, уһуяаммыт төрөппүттэрин сбиэтин салайытынан, бэйэлэрин идийэлэринэн сана дьиз аһыллытыгар матырыйаалынай көмөнү онорор соруктаах «Күһүнү

киһи күлбүтүнэн!» дьин үтө үтэскэ кубулуйбут аты-эргээн дьаарбааккатын бүтүн нэһилиэккэ тэрийэн сэргэх күнү балахтээн, үтө дьону бэйэлэрин тула мустуттара. Ол түмүгэр үтө санаа аахсыйатыгар кэлбит атылааһаа-чы уонна аты түтүүрдээх төрөппүттэр түмсүүлэрэ хардарыта астынан бэлэ күн ааспыта. Ону таһынан хас субуота ахсын дьиз кэрэниэн уонна биирдиилээн төрөппүттэр субуотуннуука кэлэн көхтөөхтүк кытталлар. Бары биір дьиз кэрээн курдук үтө дьыала тула түмсөн, көмө - өйөбүт буолу сылдьар төрөппүттэрдээхпитинэн олус астынабыт.

Улахан сана дьизбит күннэтэ кизэркэин, тупсан, оннун булан иһэрин тулугар үтө киһи күннэтэ түбүгүрэр. Ол курдук, күн ахсын улаһарын таһынан бириэмэ анаан, кэллээгэлэрбит, улууспут нэһилиэктерин уһуяаннарын уонна нэһилиэкпит иһинээбэ Кииннаммит бухгалтерия үлэһиттэрэ уопастыбаннай түмсүүлэр кэлэн күннэтэ суууу-сотуу, ыраастааһын үлэтигэр көмөлөһөллөр, үлэ-хамнас тохтообокко ытыллаллар.

Ону тэнэ социальнай ситим нэнуе инстаграмна shufka news страицабытыгар сана дьизэбэ кириэри туран, уһуяаннаабыт хабартыска күрэх биллэриллибитэ. Бу куонкурускэ биһиги уһуяаммыт иитиллээччилэр выпускнига эбэтэр төрөппүтэ буолан туран, сана дьиз фонугар хаартыскаа түһэн, кыттыны ылан, тустаах өйдөбүннүк бириһи түтүөххүт дьин эрэннэрэбит.

Ол курдук ураты хатыламмат буочардаах, кэм уларыытынан тэннэ хардылыыр, үтө идийэлээх уонна ону оҕо сайдарын уонна ситиһилээх буоларын тулугар олоххо киллэрэн баран тэйэр үтэстээх ытыктыыр Екатерина Семеновна дьин салайааччылаах буолан бүгүнкү күнү үлэбэ-хамнаска ситиһилээх көрсөбүт. Кини тустаах уопутунан итэн-такайан ураты айымнылаах, грамотнай, үлэлэригэр бэриниллээх, ситиһилээх каадырдары үүннэрэн биір санаабыт түмэр дьин билинэбит.

Баа санаабыт туоларын тулугар үлэлэспит салайааччыларбытыгар, туттааччыларбытыгар барба махталбытын тиздэбит уонна ылысыбыккыт ылан иһэригэр санаабыккыт сатанан иһэригэр баарабыт.

Сана дьизбит сайдыы сана саҕахтарыгар ситиһилэри, айымнылаах аартыгын аана аһабыс буоллун уонна үлэлэр тухары дьоллоох оҕо саас ырыата ыллана туруохтун!

Парасковья ГЛАДКИНА,
уһуяан социальнай педагога.

Ыра санааны көтөр кынат онгостон...

Хас биирдии төрөппүт оботун аныгы ирдэбиллэргэ сөп түбэхэр, санаа ситэр сырдык уорабайдаах, бары өттүнэн топору хааччыллылаах уһуяанна сайыннарыан баарар ыра санаалаах буоллабы. Дьон-сэргэ ыра санаата кынат буолан кыырайа көтөн, бу бэрт сотору Чурапчыбыт килбэйэр киинигэр сана уһуяан аһыллар малааһына буолаары турар. Ыраахтан-чугастан дьон-сэргэ мустан көрүө-истиз, үөрүө-көтүө, сөбүө-махтайыа, махтал тылларын тустаах салайааччыларга, туттааччыларга, сыраларын бизэрбит бары үтө үлэһиттэргэ махтана турдабы.

Тустаах салайааччылар уонна дьобукааттар, оскуолаа кириэн иннинээбэ саастаах оҕо барахсан билии-көрүү, э-хаан, сизер-майгы өттүнэн сайдыыта уһуяантан уһуяулларын билэр уонна таба өйдүү буолан, сана уһуяаны түтүүгэ туруннахтара, үтө үлэни-хамнаһы көрүстэхтэрэ.

Онтон «Улыбка» оҕо сайдар киинин сбиэдиосэй Екатерина Семеновна Иванова төһөлөөх үлэни-хамнаһы көрсүбүтүн ааһан да сиппаккин. Чахчы баара буолбаат-уһуяан түтүүлэрин тулуурдаахтык уонна дьулуурдаахтык кэтэһэн, киин биллэтигэрэнэн, ГТАС уонна абыс кырылылаах култуура дьизэлэринэн, «Олоххо» киининэн, «Молодежная» филиалынан тарбанан үлэни тэрийи. Уһуяан биір санаалаах

улахан кэлэктиипэ бары ыарахаттары тэннэ үлэлэстэн, үлэлээн-хамсаан, итэр-үөрэтэр үлэни таһымнаахтык тэрийэн, үтө түмүктэри ситиһиллэрэ.

Үүнэн-сайдан тахсыбыт уһуяан оҕолоро күн бүгүн төрөбүт-үөскээбит улуустарын уонна өрөспүүбүлүкэлэрин салайсаллар, уһуяаннарыгар анаан-миннэн кэлэн ааһаллар, истин махтал тылларын аталлар.

Биһиги «Улыбка» уһуяан бары үлэһиттэрэ уонна төрөппүттэрэ ыра санаа оностубут сана таас дьизбит олоххо кириэн эрээрттэн мунура суох үөрэбит.

Бу сыл биһизэ дьолу тосхойдо. Бэрт сотору кэминэн элбэх да элбэх, эмдэй-сэмдэй кыраанааннарбыт барахсааттар уһуяан сана таас дьизэтин боруогун атыглыахтара, кини кизэн уоробайын астына көрүөхтэрэ, бөлөхтөрүнэн тарбанан үөрэ-көтө соннуохтара, үүнүөхтэрэ-сайдыхтара турдабы.

Түгэнинэн туһанан, уһуяан иллээх кэлэктиипин аатыттан, бу үлүгэр үөрүүнү аҕалыт салайааччыларбытыгар, туттааччыларбытыгар, көмүөл күүс буолбут төрөппүттэрбитигэр ис сүрэхтэн махтанабыт.

Чурапчыбыт бары олохтоохторугар туһунан да сыаналаммат улахан үөрүүнү үлэлэстэ, сана дьизэ үтэммит күммүтүн «Улыбка» оҕо сайдар киинэ төрөбүт күнүнэн билинэ, хоһооммун аныыбын.

ТӨРӨӨБҮТ ТӨРҮТ КҮНҮНҮНЭН,
УЛЫБКА УҢУААММЫТ!

Сырдык ыра ылтыктаах,
Сүбэ-ама өйдүлээх,
Кут-сүр күрүөлээх,
Кэрэ кэскил кэһилээх
«Улыбка» уһуяаммыт,
Төрөбүт күнүгүнэ!

Төрөбүт күнүгүн тускулаан,
Сэстэбүн үөрүү аанын,
Төрүт күнүгүн уруйдаан,
Симшигын биһи уйатын.

Төрөбүт толго күнүгэр
Туолба түһүлгүгэр угууабын,
Төрүтүтэммит төрүт кэминэр
Төрөппүт аҕыһын туттабын.

Махтанабыт туттааччыларга,
Улахан уһуяаны түтүлүкүтүгэр,
Махтанабыт салайааччыларга,
Үлэлээх үлэни кыайыккытыгар,
Махтанабыт чурапчыларбытыгар,
«Улыбкаларга» бэлэх ууммукутүгэр.

Парасковья ПОПОВА –Тускулаана,
РФ уопсай үөрэхтээһинин бочуоттаах үлэһитэ,
«Улыбка» уһуяан бэтэрээн иитээччитэ

"БИИР СОМОБО" медиа-бырайыак / ХОПТОБО НЭҢИЛИЭГЭ

Түөлбэлэр

Хоптобо нэһилиэгэр үлэни-хамнаһы сүрүннээччилэринэн уопастыбаннай түмсүүлэрбит түөлбэлэрбит салайааччылар баарлар. Билиги нэһилиэкпитигэр тобус түөлбө салайааччыта үлэлиир. Ол курдук, "Чынаас" түөлбөни Валентина Николаевна Петрова, "Заря" түөлбөни Екатерина Николаевна Хонотанова, "Озернайы" Андрей Данилович Павлов, "Клубнай" түөлбөни Анастасия Николаевна Фомина, "Севернайы" Анна Николаевна Иванова, "Лесной" түөлбөни Василий Васильевич Кардашевский, "Молодежнайы" Прасковья Григорьевна Габышева, "Кэскили" Парасковья Михайловна Аргунова, "Маарыкчааны" Сардаана Алексеевна Кирсанова салайаллар.

Нэһилиэкпитигэр култуурунай, ыспартыбынай, уопастыбаннай дьаһалларга хас биридди түөлбө дьонун-сэргэтин түмэн көхтөөхтүк кытталлар. Быйыл түөлбэлэрбит аһаммыт территорияларын хомуйан ыраастаатылар. Онон нэһилиэкпит ис кестүүтэ биллэ сэргэхсийдэ. Ону таһынан араас ахсыаларга кыттан улахан көмөнү онороллор нэһилиэккэ ытыллар. Ырааһынныктары тэрийсэллэр. Дьон-сэргэ сыныалаһын сөптөөхтүк тэрийиһэ эт-хаан өтүнөн сайдалларыгар аһаммыт араас таһымнаах ыспартыбынай күрэхтэһиилэр, дьаһаллар ытыллар. Онон барытыгар түөлбэлэрбит салайааччылар дьоннорун көбүлүүн кытыннараллар, итинтэн арыллы ийик талааннар тахсаллар. Кинилэр улуус, өрөспүүбүлүкэ таһымыгар ситиһиллэнэллэр, нэһилиэктерин аатын дьонуннаахтык ааттаталлар.

Түгэнинэн туһанан уопастыбаннай түмүүлэр уонна түөлбэлэр салайааччыларыгар махталбытын тирдэбит. Өссө да айымныылаах үлэтигинэн күргүөмнээх көбүлүүнүгүтүнэн нэһилиэккит сайдарын туһугар таһаарыылаахтык үлэлээн-хамсаан, сана идийэлэри, сонун бырайыактары киллэрэ турун.

Василий ПОСЕЛЬСКИЙ.

Хоптобо нэһилиэгин биир бастын ыччата

Нэһилиэкпитигэр биир тарбахха баттанар бастын ыччалыт Эдуард Николаевич Петров туһунан сырдаталар. Кини бииргэ төрөөбүт ахсыалар. Петровтар дьизэ кэргэн нэһилиэккэ, улууска ытыллар араас ыспартыбынай, култуурунай, уопастыбаннай дьаһалларыгар куруутун көхтөөхтүк кытталлар. Ийэлэрэ Валентина Николаевна-нэһилиэгэр "Арасыйыа Ийэлэрэ" уопастыбаннай хамсааһын уонна "Чынаас" түөлбө салайааччыта Азата Николай Прокопьевич — сыбаарсык идэлээх Дирин орто агрооскуолатын биир саамай туттаах үлэһитэ.

Оттон Эдуард Николаевич электрик идэлээх билигин ОДКХ тэрилтэтигэр электригинэн үлэли сыйдыар. Нэһилиэк иһигэр ытыллар араас тутууларга, өрөмүөн үлэһитигэр биир сүрүн исписалиспит буолар. Ол курдук, бөһүөлэкпитигэр уот ситимин тардытыгар уулуссалары сырдаттыга үлэлээтэ, дьонун кылаатын киллэристэ. Ону таһынан чааһынай ыалларга, кырдыабаастарга, кыяммат аранҕа уоттарын тардан биэрэн, кырдыабаастар улахан махталларын тирдэллэр.

Эдуард — нэһилиэкпит биир бастын актыбынай позициялаах ыччата, лидера. Култуурунай дьаһалларга маддьи көхтөөхтүк кыттар. Ол курдук Дириннээби эр дьон хорун чилиэнэ,

ону таһынан "Тэтим" үнүү ансамблыгар дьарыктанар.

Нэһилиэкпит чиеһин араас ыспартыбынай күрэхтэһиилэргэ көмүскүүр. Ол курдук кини — мини-футболга, волейболга сүүрүүтэ улуус хас да төгүллээх призера.

Эдуард салайыытынан нэһилиэкпит эдэр ыччата кырдыабаастарга кыяммат дьонно мас хайытытыга муус угуутугар, идэһэ өлөрүүтүгэ о.д.а. тирээн турар кыһалҕалары быһаарыыга субуотунньуктар тэрийэллэр. Ону таһынан бөһүөлэкиһи ыраастааһынна, хаарбах дьизэлэр көтүрүүтэ үлэни ытыллар.

Туохтан да толлон турбат, барытыга көхтөөхтүк кыттар, нэһилиэкпит биир бастын ыччата Эдуард Петров үлэтинэн хамнаһынан ыччакка холобур буолар. Эдуард, инникитин да манньк тэтимк ыһыктыбакка үлэли-хамсы, айа-тута бэйэн саастыылаахтарын түмэ дьон сэргэ махталын ыла тур.

Василий ПОСЕЛЬСКИЙ.

Билиги уһууааммытыгар уопсайа 35 үлэһиттээхпит, онтон 8 иитээччи, муусукаалынай салайааччы, физкултура инструктора, куруһуок салайааччылар баарлар. Сэбиэдиссэийинэн СӨ үөрэҕириитин туйгуна Елена Васильевна, Луковцева үлэлиир.

Быйылгы үөрэх дьылыгар 4 бөлөхкөн 84 иитиллээччи сылдыар. Сүрүн хайысхабыт — обону

кыра эрдэбиттэн эт-хаан өтүнэн сайыннарыы. Чэбди гирдэр үлэни күннэтэ физкултура инструктора уонна методистэре иилээн-сабалаан ытыллар. Оболор күннэрэ сарсыардаангы сэһэкиэттэн, күөмэйдэрин эмтээх отунан сайыаныттан, эти-сиини чэбди гирдэиттэн сабалаанар. Сотору-сотору ыарытыгар уонна унуохтарын, уллунахтарын быһыытыгар (осанка, плоскостопие) көһиллиилээх оболорго улахан болҕомто ууруллар.

Эти-хааны, билиини-көрүүнү, төрөөбүт саганы, бодоруһууну, кэрэни кэрэхсээһини сайыннарар хайыскаларынан оҕо дьобурун араас хабааннаах үлэлэри ыттан сайыннарар. Ол курдук, дуобет, саахымат, куукула тыйаатыра, робототехника,

иис, "Уран тыл умсугуана", фольклор, аныгы технологияга опобуран "Ыллык TIME", обону үтүөтэ-кэрэһэ уһууар «Күөрэгэй» ырыа куруһуоктарыгар иитэр-үөрэтэр эйгэлэр тэриллэн үлэлиллэр. Ону таһынан И.Е. Федосеев-Доско аатын сүгэр Дириннээби орто агрооскуоланы кытта «Бизнес 9 ДС КК (3+)» бырайыагынан обону кыра сааһыттан профориентационнай хайысханан сайыннарыыга ыкса ситимнээхтик үлэлэнэр. Ол чэрчитинэн оболор оскуола бизнес-инкубаторыгар тахсан үлэлиллэр, астына дьарыктаналлар.

Обону кыра эрдэбиттэн төрөөбүт төрүт түөлбөтин, айылҕатын кытта алтыһыннарыыга элбэх эскурсияларга сырытыннаран, кэргэн көрүүлэри онорон, дьаарбата таһааран айылҕа кэра кестүүлэрин билиһиннэрэн,

харыстабыллаах сыһыаны төрөөбүт дойдуга тапталы сирдээх быһыыга майгыга дьаныһан үөрэтэр.

РА Стручкова бырайыагынан улуустаабы Чугдаарар Чуорааннар дьиз оскуола иннинээби саастаах оболор соһынай ырыаларын күрэбин сылын ахсын тэрийэн ыттар.

"Муусука — бүтүөмүтүгэр" бырайыак иһинэн обону кэра эйгэтигар иитиһэ араас хабааннаах үлэлэр ытыллар. Куонкурустарга кытыннарабыт, обону кыра сааһыттан ырыаны, үнүүнү сэргииргэ-сэнээрэгэ үөрэтэбит.

Оҕо, төрөппүт уонна иитээччи икки ардыгар истин сыһыан олохтонон, үлэ ис хоһооно ыйдарынан тыырыллан ытыллар.

Евдокия ПАВЛОВА.

Биһигээ суруйаллар

Устуоруйа умнуллубат суолларынан

Алтынныга Адам саастаахтар декадаларын чэрчитинэн, Хадаар нэһилиэгин «Алгыс» бэтэрээнэр түмсүүлэрэ Таатта улуусуугар Чөркөөхтөөбү историко-этнографической мусуойу баран көрөн кэллибит.

Хадаар нэһилиэгин күүсөттүнэн көһөрүү кыттыылаахтара: 89 саастаах нэһилиэкпит ытыктанар кырдыаҕаһа, үлэ бэтэрээнэ Александра Васильевна Никитина уонна 86 саастаах алгысчылпыт, нэһилиэкпит ытык киһитэ, үлэ бэтэрээнэ, тойуксута Александра Васильевна Софронова, сэрри сылын оҕото, бэтэрээн-учуутал Ксения Семеновна Игнатова, уопсайа ахсыа буолан, сүрдээх үчүгэйдик сылдьан, астынан кэллибит.

Олохтоох мусуой үлэһиттэрэ биһигини үчүгэйдик көрүстүлэр. Тийээн итти чэйд иһэн баран, набылыччы мусуойбутун көрдүбүт. Чөркөөххө тийээн, урукку революция кэмигэр 1800с. политсылынайдар олорон ааспыт сылларыгар кириэн

табыстыбыт, 20 дыһани балаҕаннары кэрийэн көрөн, кинилэр туттубут малларын барытын ууран-харайан туралларыттан сохтубут. Чахчыта да бу улуу дьон олорон ааспыт буккуурдаах кэмнэригэр бэйэлэрин суолларын хаалларан барбыттарын билгилэн бу мусуой эрэ көмөтүнэн дыһынээхтии көрөн итэҕэйэр эбикиин. Николаевскай Танара дыһэтэ 1912 сыллаахха тутуллубут, онтон өрөмүөннээн, билгилэн олох бэртээхэй Танара дыһэтэ буолан турар. Бу Танара дыһитигэр тахсан, үөһэ үс араас тыастаах куолакаллары тыаһатан иһиттибит. Биригэн бири балаҕанна киридэхпит аайы киһи кэрэхсээн көрөрө элбэх. Бэтэрээннэрибит кэккэлэһэ хаамса сылдьан, урукку маллары көрөн, оҕо саастарын санаан кэпсэиллэрэ биһиэхэ өссө ордук тийимтиэ буолла. Бэйэлэрэ даҕаны сирэйдиин сырдаан, ол кэмнэрин санаатылар бурдук тартыбыттарын, миэлигсэбэ оустары хаамтарбыттарын, көмүлүк олох иннигэр ас астыыр иһиттэрин, урукку чоһ өтүүктэрин көрөн.

Бу билгилэн олоххо эдэр көпүөнэ ыччакка олус наадалаах, туһалаах мусуой эбит дьон түмүккэ кэллибит. Элбэҥи билбэтэхпитин билэн, урут истибиллэрин илэ көрөн астынныбыт. Биһигини айааммытыгар туох да кыһалҕата суох, сылаастык илдэ сылдьыбыт Хайахсыт таксиһыгар Дьячковскай Дмитрий Петровичка бэтэрээннэр ааттарыттан махтапбытын тиздэбит. Куруутун көнө суолу, чэгиэн доруобуйаны баҕарабыт.

Зинаида ЛУКИНА, Хадаар.

Ахсаан умсугутуулаах эйгэтэ

Алтынны 17 күнүгэр С.К. Макаров аатынан Чурапчы гимназиятыгар төрдүс төгүлүн улуустаабы «Математика бырааһынныга» тэрээһин буолла. Гимназия уопсай техническай хаалдыратын ахсаан уругун учууталлара тэрийэн ыыттылар. Ахсааны кэрэхсир 5-6 кылаас оҕолоро кытыннылар. Чурапчы нэһилиэгэр 13 оскуолатыттан барыта 108 оҕо кэллэ. Тэрээһин чэрчитинэн ахсаан ооньнуулара, заданалары суоттуурга көмүлүэнээт буолла.

Галина Монастырева, улуустаабы үөрэх салалтатын исписэлиһэ:

— Ахсаанна интериэс үөскүүрүгэр манньк хабааннаах тэрээһиннэр ыытылаллар көдүүһэ улахан. Тэрээһиммит инникитин кыттааччыта элбээн, таһыма урдээн иһиэбэ дьэн эрэнибит. Сыл ахсын оҕолор көтүппэккэ кэлэн кытталлар. Гимназия үлэһиттэрэ маҕды урдүк таһаарылаахтык киһини кэрэхсэргына ытталлар. Инникитин даҕаны улууспутугар ахсаанна үөрэх хаачыстыбатын тулсараарга үлэлэһэр улахан былааннардаахпыт.

Бырааһыннык хас биридии тэрээһинигэр кыайылаахтары быһаардылар. Уопсай түмүккэ кылаастарга 10 бастын ахсаанныгы таппылар.

Гимназия пресс-киинэ.

К вниманию

Администрация МО «Чурапчинский наслег» Чурапчинского улуса Республики Саха (Якутия)

РАСПОРЯЖЕНИЕ

с Чурапчы «22» октября 2019г. №175

О проведении конкурса на замещение вакантной должности муниципальной службы

На основании ст. 17 Федерального закона от 02.03.2007 №25-ФЗ «О муниципальной службе в Российской Федерации», ст. 14 Закона Республики Саха (Якутия) от 11.07.2007 480-З N 975-III «О муниципальной службе в Республике Саха (Якутия)» распоряжаюсь:

1. Провести конкурс на замещение вакантной должности муниципальной службы – главного специалиста муниципального образования «Чурапчинский наслег».

2. Установить предельному дату проведения конкурса – с 22.10.2019 по 11.11.2019.

3. Определить срок представления и приема документов для участия в конкурсе – до 18.00 часов 11.11.2019 года включительно.

4. Опубликовать настоящее распоряжение и извещение о проведении конкурса на официальном сайте администрации МО «Чурапчинский наслег» (churapcha.sakha.gov.ru).

5. Контроль исполнения настоящего распоряжения оставляю за собой.

А.Л. БУРЦЕВ, Вр.и.о. главы МО.

Приложение к распоряжению Вр.и.о. главы МО «Чурапчинский наслег» от «22» октября 2019г. №175

Объявление о проведении конкурса на замещение вакантной должности муниципальной службы

1. Администрация муниципального образования «Чурапчинский наслег» Чурапчинского улуса (района) Республики Саха (Якутия) объявляет конкурс на замещение вакантной должности муниципальной службы:

Главного специалиста муниципального образования «Чурапчинский наслег».

2. К претендентам на замещение вакантной должности муниципальной службы предъявляются следующие требования:

2.1. К уровню профессионального образования и стажу муниципальной (государственной) службы или стажу работы по специальности:

высшее образование, требования к стажу муниципальной (государственной) службы или стажу работы по специальности – не!

2.2. К профессиональным знаниям, знанию законодательства по профилю деятельности, знанию программных документов, определяющих развитие муниципального образования;

2.3. К профессиональным навыкам: организация и обеспечение выполнения задач, квалифицированное планирование работы, ведение деловых переговоров, анализ и прогнозирование;

организация работы по эффективному взаимодействию с государственными органами и органами местного самоуправления; систематизация и подготовка информационных материалов; консультирование, подготовка ответов на обращения и жалобы граждан;

ведение служебного документооборота, исполнение служебных документов;

ладение компьютерной техникой, а также необходимым

программным обеспечением;

– выполнение организационно-технических работ, связанных с документированием и протоколированием информации, ее доведением до исполнителей;

– другие навыки, необходимые для исполнения должностных обязанностей.

3. Первый этап конкурса проводится «12» ноября 2019 г. в 10 часов 00 минут по адресу: с.Чурапча, ул. Ленина, д.30в.

4. Прием документов осуществляется по адресу: с.Чурапча, ул. Ленина, д.30а, ежедневно с 09.00 до 18.00, перерывы: с 13.00 до 14.00, выходные дни – суббота и воскресенье.

Прием документов по указанному адресу осуществляется до 18 часов 00 минут «11» ноября 2019 г.

5. Контактный телефон: 8(41151)41-103.

6. Для участия в конкурсе гражданин (муниципальный служащий) представляет следующие документы:

– заявление с просьбой о поступлении на муниципальную службу и замещении должности муниципальной службы;

– собственноручно заполненную и подписанную анкету по форме, установленной уполномоченным Правительством Российской Федерации федеральным органом исполнительной власти с приложением фотографии размером 4 x 6 см;

– копию паспорта или заменяющего его документа (соответствующий документ предъявляется лично по прибытии на конкурс);

– копию трудовой книжки (за исключением случаев, когда трудовая (служебная) деятельность осуществляется впервые) или иные документы, подтверждающие трудовую (служебную) деятельность гражданина, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);

– копии документов о профессиональном образовании, а также, по желанию гражданина, о дополнительном профессиональном образовании, о присвоении ученой степени, ученого звания, заверенные нотариально или кадровыми службами по месту работы (службы);

– страховое свидетельство обязательного пенсионного страхования, за исключением случаев, когда трудовой договор (контракт) заключается впервые;

– свидетельство о постановке физического лица на учет в налоговом органе по месту жительства на территории Российской Федерации;

– документы воинского учета – для граждан, пребывающих в запасе, и лиц подлежащих призыву на военную службу;

– заключение медицинской организации об отсутствии заболеваний, препятствующих поступлению на муниципальную службу;

– сведения о доходах, расходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера, а также доходах, расходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера своих супругов (супруг) и несовершеннолетних детей, представляющие

ДОМАШНИЙ ИНТЕРНЕТ

В КАЖДЫЙ ДОМ

15 Мбит/с 1900 р

5 Мбит/с 1400 р

10 Мбит/с 1600 р

С НАМИ ТЕПЛЕЕ!

По вопросам подключения:

с. Чурапча ул. Красильникова, 67Б

8 (924) 873-25-68 8 (964) 421-81-38

ТЦТР

www.TCTR.ru

50-00-50

такие сведения по форме справки, утвержденного Указом Президента РФ от 23.06.2014 № 460 «Об утверждении формы справки о доходах, расходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера и внесении изменений в некоторые акты Президента Российской Федерации» за год, предшествующий году поступления на муниципальную службу;

справка о наличии (отсутствии) судимости и (или) факта уголовного преследования либо о прекращении уголовного преследования, выданная уполномоченными органами;

справка об отсутствии регистрации в качестве индивидуального предпринимателя;

7. Документы, представленные не в полном объеме, несвоевременно представленные или представленные с нарушением правил оформления, не рассматриваются.

Алтынны 28 күнэ — Арасыны суолпардарын күнэ

ЭРЭЙДЭЭХ СУОЛУНАН БИЛЛИБИТ ХААР БАЛАБАН ТУНУНАН

1987 жыл Кыргыздайтан пресс от тизин инабит.

курууска анардыйта тиксээр. Калинин аспыт олох булпутта, ардах олох тохтоот. Хата Алексей телелуенунан Дусыгар тийэн. Балаһыаннааны кэпсээт, «Уралла» ылан састордуннар дин эппит. Куорат өттүттэн ким да кэлбэт. Оттон биһиги Чуралчыга Невергэ тийдигэр дин суотуу олооролор эбит. Сарсынны күнүгэр Иван Харитонов, Вася Протокопкин соһо тийэн кэллилэр, субэлэни буолла. Таатта үс улахан массынаын хааллардыбыт. Икки райо «Зилларын» сулмактар илдьэ барар буоллубут. Иньэ ынан биһир «Уралла» 6 массына соһуллан бардыбыт. Бастагы күн 2,5-3 км айаннаан хоннубут. Килибит бастаан биһир-биһир соһо сатаан баран, хас трасс баарынан соһор, ким трофа быстыбыт — ол хаалар. Дьэ, алдыархайдаах мачай. Ити курдук 4 күн айаннаан, биһиги үс Төһү Нэмээрэ тийэн хааллыбыт. (Бу эрэдээх сырыга биһиргэ сылдыбыт табаарыспыт Таатта Петьа Осипова 1981 сыллаахха Уля Андрееванын ыал буолбуттара. Кинилэр билиннээниэ дизри табаарыстарбыт. Сыбаайбаларыгар сельхозтан бизас уол сылдыбыппыт).

Бу сылдьан, дьэ утары икки колоннаны ааһыстыбыт. Бастагы колонна — Субуруускай солхустар убайыт Николай Потапов, Валерий Барашков, уопсайа 5 массына. Иккис колонна — сис аннынан таатталар. «Ураллаах» нуучча Наливайко суолга батары түһэн,

Хоннубут Биһиги өйдөөн көрөөрүн эрэ: хоту хонноххо муоста ороомойо турар. Ол биһиги оностон тахсыбыт муостабыт. Ол сырыптаһытына, ПМК мелиорация суоллара Иван Дьяков, сулмак «Зил» ситэн ылла. Кини мизэх утары ДТ-тыраахтар кэлиэхтээх дият. Онон санаабыт күһүрү түстэ. Айаннаан Чаанын анныгар Алексейтын батыһыннан кэбистиби, кыайбаппыт. Икки хоннубут... Балабан ыйын 1 күнэ буолла, халлаан көмө. Үөлүнэн «Чибурашка» семелүттэр Чуралчы диэки көтөллөр. Люданы бусайынан кэлсэн хаалантын хаалбытын буоллар Чуралчыга тийибит буолусун этэ дин күлүбүт.

Аспыт эмиэ бүтэ, хоргууу буолла. Хата кыргыттарытын тэллээдэтэ ытабыт. Төһөнү булбуттарынан ууга буһаран сийбит. Алексейга биһир лавыка маргарин арыы баарын, онтон кыратык кутан миннитэн биэрэбит.

Тыраахтарбыт кэллэ, хата биһиги билэр убайыт Кытаанахтан Гаврил Владимиров эбит, сабыс сана ДТ-тыраахтардаах. Алексейи хостосон, дьэ, үөлэ стоянкаба табыстыбыт. Ол кэмгэ Чыаллара райпогуптан Петров оҕоньор бастээктэн кэллэ. Онон Чыаллараба бардылар, биһигини бара турун диэтилэр. Нэһиэлэ аллараа түстүбүт, бааһынанан киирэн тахсыны биһиги үс аастыбыт. Алексейбыт эмиэ олорон хаалла. 2-3 чааһынан тыраахтарбыт кэллэ да, кыайбата. Субэлэһэн баран, полубырыскабын атахтарыгар домкраттаан, маһы уган, төбөтүн эрэ хостосон ыллыбыт. Иньэ ынан бырысыаба хаалла, суол дьаабы.

Мугудай үрээһин стоянкагыгар кэлибит. Мин инники иһэбин, биһиги асфальт сабаланаар сиригэр уонтан тахса мизэрэлээх күөл буолбут. Маһы ылан, төһө диригин бэрэбизеркаппи сылдьан, ортотун диэки маһым түгэһин булбакка, төбөм оройунан түһэн иһэн, ыстанан кэбистим, түөһүм ортогугар дизри бадараннаах ууга түстүм. Онтукабыт 13-с ПТУ «К-700» тыраахтара түһэн, хаһан кэбиспиттэр. Бары тростарбытын холбоон, 20 м үһүнээх ына онордубут уонна онон тыраахтарытынан састорон табыстыбыт. Дьизэбитин түүн буллубут.

Надизэлэ буолаат, үһүс сырыбар Егор Попову -1, Владимир Холмогоровы (Марков) кытта — айаннаатым. Эмиэ балай да үһүнүк сылдьан, төттөрү кэлэрбитигэр Майанан, Бүтэйдээһинэн, Хайахсыһынан кэлиппит. Онно Кырбы үрээс дин олох тусла остуоруйалаах суол баара. Кэлэн баран, аһыйах хоһоот, куобах үүрүүтэ сабаламмыта. Онон сельхозтар Мындабайы суолугар ДП Лазарев үүтээһигэр хоһо сылдьан бултаабыппыт. Алексей Собакин бырысыабын сир томмутун кэннэ барт эрийинэн аһалбыта. Гравий суол Чуралчыга 1987 сыллаахха кэлбитэ. Онон ыла Хаар Балабан дини ким да билбэт. Онноорор Бэстээх, куорат нууччалара «Я туда, в Хаар Балабан не поеду» дин куттанар буолаллара. Онон бырааттарым суоллара өрүү көнө буоллун.

Николай ПОНОМАРЕВ,
СӨ тырааныспарын үтүөлээх үлэһитэ.

1982 жыл. Сельхозтехникикэ 50 сыла. Хаар Балабан бадараныгар букуллубут уолаттар бу кыайан -хотон, өрөйон-чөрөйон турабыт.

бүөлээн олоор. Ону Иван лебедкалан таһаарда.

Онтон Невергэ тимири сүекэнэн, таһааһы тизэн, куоракка туоран, онно эмиэ тизнибит. Экспедиторбыт Василий Ильич Монастырев суол дьаабы сэрэнэрин диэтэ. Хата кэпсээн, барыбытыгар оччолорго сана кэлбит браслет сыабы булан биэрдэ. Василий биһиги чэлэки соһус таһааһы тизнибит. Алексей полубырыска буолан, үс «КВА» оһосу ыбылы тизинэ. Аны үс Чуралчылаһар балтыланныбыт. Биһир — Алексей биһиргэ төрөөбүт балта Линка, иккис — буһаалтырбыт Люд Артемьева уонна Марианна. Кини Биһиги күнүгэр бырааттарыгар, балтыларыгар оһуола табаарын ыла киирбит.

Төһүлүттэн ыла сыалтарытын кэтибит. Сынаһа Танаратын аһынаабы муоста баран (устан) хаалбыт.

Санаабын этэбин

Нэһиликтэр күрэхтэһиилэригэр киллэриэххэ

Түн билиннээһинэ дизри киһи-аймах сайдыытыгар иһитиннэрэр- биллэрэр сирэстибэлэр оруоллара аһара улаханым ким барыта билэр. Били нууччалыы «Кто владеет информацией» — тот владеет ситуацией» дин этии саамай сөп. Аан дойдуттан сабалаан күннээһи дьиз эргиннээһи сонуну-нуомаһы истибэт, билбэт киһи туох сайдыылаах, билиилээх буолуой? Онтон ол сонуну барытын СМИ-лэр: араадыһа, тэлэбиисэр, хаһыат, билигин ордук суотабай төлөлүүн, интэриниэт тарбаталлар.

Аһыйах сыллаахха дизри суотабай сибээс кууска тарбана илигинэ араадыһаны, тэлэбиисэри, тэнэ хаһыаттар суолталара улахан бөдө этэ. Хомойуох иһин билигин интэриниэт орус сайдан, кинилэр суолталара улаханымк нэмтаата, тирээстэрэ биллэ аһыйаата. Ол эрээри хаһыаттар хаһан даһаны бүтүннүү эстиэхтэрэ суоҕа. Ол туһунан онноорор буолуох сайдыылаах дойдуга араас хаһыат бөдө тахсыта тохтообото буолар.

Үлүстэр төлөлүүнэн бары иһитиннэриилэри, билиини-көрүүнү аһа сылдыбыт, ол кэннэ туох хаһыата нааданый дин саныыллара баар суол. Ити өйдөбүл — улахан сыһына. Ити бассаап, ютуб, инстаграм негүө үкүгэр араас хоп-сип, күннээһи кэпсэти, сыһына сураһтар тарбаналлар. Улахан иһэн ырытылар, анаарылар тахсыбаттар. Ол үһүнүлэрэ дөбөн. Онон наар төлөлүүнүнэн сылдыһа дьон иһэн билини, дьиннээх иһитиннэриилэри

ылбаттара чуолкай. Ол иһин уопсай биллилэрэ кыччыра, олохтон тэйэн иһэллэрэ сарбаҕа суох.

Оо! Онтон хаһыат барахсан сыттын-сымардыын, бэйэн тутан-хабан, туһалаах диэбиккин уура сылдьан, хос-хос ааһарын, наадалаах диэбит суруйуугун кырийан ылан ууруна сылдыһарын астык, туһалаах бөдө буоллаҕа!

Итинтэн сизтэрэн, бэйэбит «Сана олох» хаһыалпытыгар кэпсэххэ. Кырдыһынан эттэххэ, тирээһэ түстэ, баара-суоҕа 1050 аһаанынан тахсар буолла. Ону аһан көрүбүт. Быһа холоон, 21 тыһыынча курдук нэһилиэнньэбит ортогунан биһир ыалга 4 киһи баар буолуо диэтэхпитинэ, ол аата кинилэр 5000 дьинэн (кыбартыыранан) олооролор. Ол аата олохтоох хаһыалпытын 5 ыалтан биһиргэ эрэ суруттаран ааһар эбит. Олус аһыйах. Хаһыат аһаана ханна баһарар аһыйаата. Үлүстэр «Сана олохлуттар» наар мунньах, күрэхтэһии, аралдыһар тэрээһиннэр эрэ тустарынан суруйаллар, кириитикэ, кыһалбаны көтөүү суох дииллэр. Мин итиннэ биһир өттүнэн сөбүлэһэбин эрээри, наар куһаҕаны хостосон, дойдохтоон, улуустуу хаһыатын «араҕас хаһыат» онорор эмиэ сөчөтө суох. Арай «Туймаада» курдук көнүл хаһыаттарга тугу барытын ырытан, төһө баһарар аһаастык суруйуохха сөп. Онон хаһыалпыт үлэһиттэрин хомнуур сөчө сөбө суох. «Сана олохлуттар» араас

сыһаарылар эбиллэн, киһи ааһарыгар элбэх улуустуу үлэтин-хамнаһын, урууку уонна билигин чулуу дьоммут туһунан киһи элбэһи билэр. Анаардас «Үйү кыһатыттан» бары аһаан-сиз олоор «Чуралчы» кэпэрэтиппит үлэтин-хамнаһын билэ-көрө олооробут олус туһалаах диибин.

Чо, онон «Сана олохлут» сурутуутун аһаанын хайдах элбэтэбит? Онуоха мизэх улуус дьаһалтатыгар, эрдээксийгэ туһуламмыт биһир чолчу этии баар. Ол иһингэр биһир этэбин. Ити сылын аайы тирээс аһаанын элбэтэри, сүүйүүлээх соннуууну тэрийэллэр. Оно сыаналаах савтан сабалаан, араас мизбэли, олоххо туттар табаары биһиргэ бөдөнү туруораллар. Онноорор «Кыымнар» урут кыра кытай тыраахтарын кытта бириистииллэр. Мин итин улахан туһата суох диибин. Биһир даһаны киһи биһиргэ сүүйдэрбин дин хаһыакка суруттарбата чэхчэ.

Ол иһин мин этэрим манньык «Сана олоххо» сурутууну нэһиликтэр күрэхтэһиилэрин усулуобуйатыгар киллэриэххэ. Нэһилик 100 киһитин баһыгар «Сана олох» ким элбэһи суруттарытыгар. Холобур, мин Кытаанаһым 400 нэһилиэнньэлээх буолан, 60 хаһыаты суруттарбыт буоллаһына, 100 киһитигэр 6 хаһыат тиксэр. Итиннэ дьон аһаанын ааһарга сурутуутун хабааттыһарынын туттуохха. Холобур, нэһилик 656 киһилээх буоллаһына 700, 645 буоллаһына 800

киһинэн ааһыахха сөп. Кыайылыахтарга, холобур, кырата 100 устуука «Сана олох» босхо сурутуунан биһиргэ олохтоохха. Маннайы мизтэни ылбыт нэһиликкэ 30, иккискэ 20, үлүскэ 10 хаһыат диэбит курдук. Бу биһир-хаһыаттары нэһилик дьаһалталара ордук кыаммат ыалларга, туох эрэ күрэхтэһиигэр кыайыттарга биһиргэ курдук биэрэхтэрин сөп. Бу 100 (аһаана элбизэн-аһыйан сөп) хаһыаты кыайылыахтар эрдээксийэттэн кэлэн ылаалларын олохтоохха. Сурутуу негүө бардаһына эрдээксийгэ 80-тан тахса тыһ. сөпк. төлүүн наада. Онон бэйэлэриттэн ылпахтарына кумааһытын, кырааскатын эрэ сыаната аһыйах мөһөөх буолуон сөп.

Манньык дьаһаннаахха, нэһиликтэр баһылыктарын интэриэстэрэ улаатара, хаһыалпыт аһаана эбиллэрэ туох да мөккүрө суох. Анаардас ити биһиргэ барыахтаах 100 хаһыат суотугар сурутуу 10-ча бырыһыана үрдүөс.

Бу күрэхтэһиини бу сыл анаарыттан киллэриэххэ диибин. Суруттар болдох билигин даһаны 2 ыйтан ордук биэримэ баар. Маны улуус баһылыга эрдээксийэни кытта сөһүнөн баран, баһылыктары мунньан, аһыйах кэм иһигэр быһаарыан сөп бөдө.

Онтон дьаһалта үлэтигэр «Сана олох» суолтата улаханым бары даһаны өйдүүр бөдө буоллахтара дии. Онон мин бу этибин олоххо киллэрэллэригэр эрэли кытта.

Устууруйа чахчыта

ПРОФЕССОР Г. П. БАШАРИН „САХА ҮС РЕАЛИСТ СЫРДАТААЧЧЫТА“ ДИЭН КИНИГЭТЭ ТАХСЫБЫТА 75 СЫЛА

Бүгүнгү аабааччы билиэхтээх кырдьыга

Салгыыта. Иннин «Сага олох» 53,65,70, 77, 79,80 нүмэрдэригэр көр.

Это постановление построено на фальсификации архивных документов и литературных фактов. В нем все вопросы рассмотрены в тусклом свете осужденной Лениным пролеткультовщины, нарушены ленинские требования разборчивого и бережного отношения к культурному наследию одного из народов нашей Родины, извращена ленинская политика в области культуры.

В постановлении бюро обкома от 6.02.1952 г. допущены три крупные политические ошибки.

Во-первых, оно отняло у народа и отдавало литературное наследство Кулаковского, Софронова и Неустроева действительным буржуазным националистам, якутским тойонам и купцам, давно похороненным Октябрьской революцией и победой социализма. Если бы якутские тойоны и купцы уцелели до сих пор, то они благодарностью подписались бы под этим.

Во-вторых, это постановление, обвиняя в различных политических ошибках, дало основание шельмовать несколько десятков якутских коммунистов, воспитанных в духе ленинизма и социалистического интернационализма. И под этим подписались бы действительные националисты.

Историческое значение принципиального и последовательного исправления ошибок 1952 г. будет состоять в том, что оно будет встречено народом с большой радостью, вдохновит его на творческий труд, будет способствовать дальнейшему развитию культуры, науки, литературы и искусства.

Литературное наследство Кулаковского, Софронова и Неустроева представляет собой результат синтеза литературного освоения якутского фольклора и благотворного влияния русской классической литературы на якутский народ. Поэтому кто замахивается на Кулаковского, Софронова и Неустроева, как писателей, тот неизбежно замахивается на якутских ученых таких великих русских писателей, как Лермонтов, Пушкин, Толстой, Островский и другие. Следовательно, нам, якутским и русским коммунистам, пора глубоко понять, что ленинское, интернациональное решение данного вопроса состоит в благожелательной, положительной оценке литературного наследия Кулаковского, Софронова и Неустроева. С другой стороны, буржуазно-националистическое, великодержавно-шовинистическое решение этого вопроса состоит в пренебрежительной, отрицательной оценке литературного наследия трех писателей.

Историческое значение принципиального и последовательного исправления ошибок 1952 г. будет состоять в том, что оно должно означать благожелательную, положительную оценку литературного наследия Кулаковского, Софронова и Неустроева, тем самым призвано играть большую роль в дальнейшем укреплении дружбы якутского и русского народов, в коммунистическом, интернациональном воспитании трудящихся нашей республики.

Для принципиального и последовательного исправления ошибок нужна полная и безоговорочная отмена постановления 6 февраля 1952 года, как неправильного.

Отказываясь продолжать считать правильным постановление бюро обкома от 6 февраля 1952 г. Зачеркиваю старое признание квалификации моей книги „Три якутских реалиста-просветителя“ как „антимарксистский, антинаучный и буржуазно-

националистический по своему существу“.

Товарищи, благодаря историческим XX-му и XXII-му съездам, усилиям ленинского Центрального комитета партии покончено с ненормальной обстановкой периода культа личности. В нашей стране восстановлены ленинские принципы и стиль коллективного руководства, как никогда раньше расширяется партийная демократия, создается материально-техническая база коммунизма, расцветает наука и техника, литература и искусство. Возникла возможность окончательно освободиться от тяжелого груза всех напастей и последствий периода культа личности.

В борьбе за претворение в жизнь великой программы строительства коммунизма мы коммунисты Якутии должны работать с удвоенной энергией, пересмотреть многие вопросы истории и культуры Республики в свете ленинизма, директив последних трех съездов нашей партии, бороться за торжество ленинских принципов и стиля коллективного руководства.

Наша первейшая задача состоит в том, чтобы дружной работой помочь обкому исправить ошибки 1952 г., поднять на должную высоту науку, литературу и искусство республики. Мы должны бороться за то, чтобы в полной мере, по-настоящему претворилось в жизнь новое постановление бюро обкома относительно литературного наследия Кулаковского, Софронова, и Неустроева.

Величайшее сокровище советских людей—труд. Нашей тяжелой артиллерией был и остается труд. Я, как человек интеллектуального труда, призываю всех своих коллег трудиться во имя экономического и культурного процветания нашей республики, во имя строительства коммунизма.

Товарищи! В заключение разрешите горячо поблагодарить ленинский Центральный комитет партии за постановку вопроса о необходимости пересмотра постановления бюро обкома от 6 октября 1952 г. относительно литературного наследия первых трех якутских писателей, за решающую помощь в положительном решении этого вопроса. Позвольте поблагодарить также редакцию журнала „Знамя“ и члена нашей партии московского литературоведом Арфо Петросян за их принципиальную партийную статью „Споры о наследстве“.

Примечание редколлегии:

Выступление профессора Г. П. Башарина по своему ясному логическому изложению существа вопроса не требуют обширного комментария.

Как подобает большому ученому, Георгий Прокопьевич не стал останавливаться, по собственному его выражению, на несправедливостях, трудностях и личных несчастьях, а дал глубокую критическую оценку постановлению Якутского обкома 1952 г., возникшего в результате грубого нарушения принципов и стиля коллективного руководства, показал исходные моменты его подготовки, раскрыл политические ошибки, допущенные в нем.

Поражает одно после многолетнего глумления, беспардонного политического избиения, казалось бы, человек должен был ответить подобным же образом, но в речи Г. П. Башарина мы не находим ни одного слова, оскорбляющего или задевающего человеческое достоинство хулителей.

Его выступление, как может судить сам читатель, выдержано в строго научных рамках, выражено в цивилизованном тоне. А то, как известно, самое сильное и убедительное оружие в любой полемике—и в научной, и в политической, речь его в этом отношении с учетом содержания самого обсуждаемого вопроса

можно считать образцовой.

В то же время конкретная реальная обстановка партийного подхода не могла не сказаться в стилистике, но не в сути выступления. Речь была произнесена членом партии на заседании пленума обкома КПСС самого авторитетного собрания коммунистов в годы партийного господства.

Сегодняшние читатели с пониманием отнесутся к используемым общепринятым и обязательным, повторяемым формулам речи, как „ленинская национальная политика“, „ленинские принципы руководства“, „ленинский центральный комитет“, „строительство коммунизма“ и т. п.

Векные времени с его классовым и партийным подходом в выступлении Г. П. Башарина отразилось и в его негативном отношении к зарубежным публикациям Вальтера Коларза и Фредерика Прозе, несмотря на то, что в них имелись и объективные положительные оценки деятельности якутского ученого. Иной реакции, к идеологам американского империализма в тот период не могло быть.

Включая выступление Г. П. Башарина в данный сборник, редколлегия считает, что оно по своему содержанию соответствует общему направлению всей книги, дает ответ на многие вопросы и, помимо прочего, займет важное место в его богатом научном наследии.

Бубаара-суоба 200 эрэ экзэмплярынан М. К. Аммосов аатынан Саха Судаарыстыбаннай университетин типографиятыгар 1915 сыллаахха бэчээттэнэн тахсыбыт „Материалы презентации книги профессора Г. П. Башарина „Три якутских реалиста-просветителя““ диэн кинигэ 58 страницалаах эрэри ис хоһоонунан, хорсундук суруллубутунан, саха литературтирин 50-с сыллардаагы критическай историятын толору ырыкаппан биэрэринэн тэннээсэ суох пособиенан буолар. Научнай эйгэ дьонугар эрэ тарҕаммытын учуоттааммын уонна бүгүнгү аабааччыга ол кэмнэр иирбэлэрин таарбаларын билэрэ наада диэммин, бу дьобус эридьиэстээгини онордум.

Ону кэнэтэн өйдүүр туһуттан өссө биир кинигэни ыйыам этэ—ол профессор Башарин „Переписки с историками“ диэн аатынан „Бичик“ кинигэ кыһатыгар бэчээттэнэн тахсыбыт кинигэти. Бу пособиены инэ-тогон үөрэттэххэ, Георгий Прокопьевич Башарин личность быһыытынан өйө-санаата диригин, хоһуун санаалаабын уонна Российскай наука деятеллэрин санааларын кытары алтыһытын бары эйгэтин толору өйдүүххэ сөп. Бу икки кинигэни уонна Далан „Дьылдам мизна“ диэн эссе-романын бары кэрдийин тэнни тутан көрдөххө, бүгүнгү аабааччы саха норуотун чагын санаалаах интеллигенциятын туһунан, туох туһугар өлө-тиллэ Г. П. Башарин мөккүсүтүн толору кизбинэн өйдүүнүлүһүн сөп дии саныбын.

Профессор Георгий Прокопьевич Башарин дьонуннаах опору олорбутун, героической үлэни үлэлээбитин кини „Три якутских реалиста-просветителя“ диэн научнай эйгэсэ кизиник биллибит үлэтэ кинигэтин тахсыбыта 75 сыла туоларынан сибээстэн, уопсастыбаннай мунньахтар, кэмигиринсийэлэр тэриллэхтэрэ, онно бүгүнгү аабааччы бэлэмнээх оннун булбут, дьин кырдьыкка тирэммит өйдөөх-санаалаах тийгээр ханнык диэн санааттан таһааран, бу билиминерии кизбинэн толорбут үлэбин дьон-сэргэ көнөтүнэн, сирдээбинэн ылыһыан-өйдүүн баҕарабын.

Сэмэн ТУМАТ,
Саха норуодунай суруйааччыта,
Москва—Дьокуускай, 2019 с.

УЛУСНЫЙ (РАЙОННЫЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ
УЛУС (РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

ШЕСТНАДЦАТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 71

с. Чурапча от 17 октября 2019 года

О присвоении почетного звания «Почетный гражданин
Чурапчинского улуса» Павловой Тамаре Васильевне

На основании Положения о звании «Почетный гражданин
Чурапчинского улуса», утвержденного решением улусного
Совета депутатов № 51 от 6 февраля 2014 года, десятая
(очередная) сессия улусного (районного) Совета депутатов
муниципального образования «Чурапчинский улус (район)»
Республики Саха (Якутия) р е ш и л:

за многолетний добросовестный труд и огромный вклад
в социально-экономическом развитии Чурапчинского улуса,
присвоить звание «Почетный гражданин Чурапчинского
улуса» Павловой Тамаре Васильевне, Почетному работнику
общего образования РФ, Отличнику образования РС (Я),
Заслуженному работнику образования РС (Я), Почетному
гражданину Чурапчинского наслега, Учителю учителей РС
(Я).

А.А. ЗАХАРОВ,
председатель Улусного (районного)
Совета депутатов,
А.А. НОГОВИЦЫН,
временно исполняющий обязанности главы
муниципального образования.

УЛУСНЫЙ (РАЙОННЫЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ УЛУС
(РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

ШЕСТНАДЦАТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 72

с. Чурапча от 17 октября 2019 года

О присвоении почетного звания
«Почетный гражданин Чурапчинского улуса»
Ивановой Екатерине Семеновне

На основании Положения о звании «Почетный гражданин
Чурапчинского улуса», утвержденного решением улусного Совета
депутатов № 51 от 6 февраля 2014 года, десятая (очередная) сессия
улусного (районного) Совета депутатов муниципального образования
«Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) р е ш и л:

за многолетний добросовестный труд и огромный вклад в социально-
экономическом развитии Чурапчинского улуса, присвоить звание
«Почетный гражданин Чурапчинского улуса» Ивановой Екатерине
Семеновне, Отличнику просвещения РФ, Заслуженному работнику
РС(Я), Почетному работнику общего образования, Почетному
гражданину Чурапчинского наслега, обладателю Памятной медали
Союза женщин, обладателю знака «Гражданская доблесть», «За вклад
в развитие дошкольного образования», «За вклад в развитие семейной
политики», «За вклад в развитие гражданского общества», «2000
добрых дел», «Почетный знак им Софии Сидоровой», «Эффективный
руководитель 2016», 2017».

А.А. ЗАХАРОВ,
председатель Улусного (районного) Совета
депутатов,
А.А. НОГОВИЦЫН,
временно исполняющий обязанности главы муниципального образования.

УЛУСНЫЙ (РАЙОННЫЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ
УЛУС (РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)

ШЕСТНАДЦАТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 73

с. Чурапча от 17 октября 2019 года

О присвоении почетного звания
«Почетный гражданин Чурапчинского улуса»
Коркину Михаилу Николаевичу

На основании Положения о звании «Почетный гражданин
Чурапчинского улуса», утвержденного решением улусного
Совета депутатов № 51 от 6 февраля 2014 года, десятая
(очередная) сессия улусного (районного) Совета депутатов
муниципального образования «Чурапчинский улус (район)»
Республики Саха (Якутия) р е ш и л:

за многолетний добросовестный труд и огромный вклад
в социально-экономическом развитии Чурапчинского улуса,
присвоить звание «Почетный гражданин Чурапчинского
улуса» Коркину Михаилу Николаевичу, Отличнику сельского
хозяйства РС (Я), Отличнику профессионального-технического
образования РС (Я), Почетному гражданину Холгогинского
наслега, обладателю Знака отличия «Гражданская доблесть»,
Благодарственного письма Президента РС (Я).

А.А. ЗАХАРОВ,
председатель Улусного (районного)
Совета депутатов,
А.А. НОГОВИЦЫН,
временно исполняющий обязанности главы
муниципального образования.

ГИМС предупреждает

Начинается период ледостава

В связи с наступлением первых осенних заморозков вода в водоемах покрывается льдом. Начинается период ледостава. Во избежание провала под лед, переправа через водоемы запрещается.

Необходимо помнить, что выходить на осенний лед можно только в крайнем случае с максимальной осторожностью. Во всех случаях, прежде чем сойти с берега на лед, необходимо внимательно осмотреться, заметить маршрут движения и возможного возвращения на берег. Следует остерегаться мест, где лед запылен снегом, под снегом лед нарастает медленнее. Прежде чем встать на лед, нужно убедиться в его прочности, используя для этого пешню или палку. Во время движения пешней (палкой) ударяют по льду впереди и по обе стороны от себя по несколько раз

в одно и то же место. Если вы видите чистое, ровное, не занесенное снегом место, значит здесь полынья или промоина, покрытая тонким сляжком льдом. Если на ровном снеговом покрове темное пятно, значит под снегом - неокрепший лед.

ПОМНИТЕ:

- Человек может погибнуть в результате переохлаждения через 15-20 минут после попадания в воду.

- В случае треска льда, пригибания, появления воды на поверхности льда, немедленно вернитесь на берег.

- Не ходите по льду толпой или с тяжелым грузом. Лучше всего без необходимости не выходить на лед!!!

- Если Вы провалились под лед,

старайтесь передвигаться к тому краю полыньи, откуда идет течение. Это гарантия, что Вас не затянет под лед. Добравшись до края полыньи, старайтесь как можно больше выскочить из воды, чтобы налечь грудью на забраину и забросить ногу на край льда. Если лед выдержал, осторожно перевернитесь на спину и медленно ползите к берегу. Выбравшись на сушу, поспешите как-нибудь согреться. Охлаждение может вызвать серьезные осложнения.

- Если на Ваших глазах кто-то провалился под лед, вооружитесь любой палкой, шестом или доской и осторожно, ползком двигайтесь к полынье. Доползти следует до такого

места, с которого легко можно кинуть ремень, сумку на ремне или протянуть лыжную палку. Когда находящийся в воде человек ухватится за протянутый предмет, аккуратно вытаскивайте его из воды. Выбравшись из полыньи, отползите подальше от ее края. В случае, когда по близости нет теплого помещения необходимо:

- раздеться и хорошо выжать одежду так, как переход в мокрой одежде более опасен;

- развести костер или согреться движением;

- растереться руками, сухой тканью, но не снегом

Юрий ИУСТИНОВ,

Государственный инспектор по маломерным судам Чурапчинского инспекторского участка ФКУ «Центр ГИМС МЧС России по РС (Я).

Уважаемые жители и гости с. Чурапча!

28 и 29 октября состоится выставка-продажа унтов для всей семьи от фабрики «Айхал». Мы Вас ждем с 10:00 до 19:00. Ваша фабрика - «Айхал».

- мужские, цены от 19 000 руб.
- женские, цены от 22 000 руб.
- детские, цены от 9000 руб.

Работаем:

- в кредит
- оплата по карте
- гарантия на все унты 1 год
- разнообразный

ассортимент.

Также будем производить закуп

КАМУСА, СОБОЛЯ, СТРУИ КАБАРГИ, РОГОВ и другого.

Ждем вас по адресу: с. Чурапча ул. Ленина 34 ТЦ "Ус-хум" 1 этаж. Тел.: 8-924-765-57-37, 8-924-765-35-33, 8-914-273-87-37.

БИЛЭРИИ/ОБЪЯВЛЕНИЕ

Анатолий Анатольевич Артемьев аатыгар бэриллбит байыаннай билиэт сүлгүтүнэн, дьынэ суобунан аабыллар.

"Эрэл" кэпэрэтиипкэ харчыларын уурдаран албыннапыт дьон истиилэригэр! Алтынны 29 күнүгэр күнүс 14 ч. суут буолар. Аадырыһа: Чурапчы с., Держинскэй аатынан уул. 4№-рз. Туһааннаах дьон пааспардаах кэлэн кытартыгыгар ынырабыт!

Кытаанах нэһилиэгин төрүттээх

СОБАКИН Дмитрий Васильевич

соһумардык олохтон туораабытынан, аатыгар Василий Васильевичка, убайыгар Владимир Васильевичка, быраатыгар Василий Васильевичка, бары аймактарыгар дириг курутуйан туран иһитиннэрбит.

Кытаанах орто оскуоланын 2000с. биригэ бүтэрбит добоһторо - 30-с выпуск.

Кутурбаннын тиздэллэр:

- Тапталлаах орто Собакин Дмитрий Васильевич ыарахан ыарыыттан хомолтолоохтук олохтон туораабытынан, аатыгар, табаарыстарыгар Василий Васильевич Собакинга Кытаанах орто оскуоланын 1975 с. биригэ үөрэнэн бүтэрбит табаарыстара.

Төлөй нэһилиэгин олохтооҕо, тапталлаах оҕобут, быраалпыт, убайыт, аҕабыт, эһэбит

ЗАХАРОВ Василий Васильевич

бу дьыл алтынны 21 күнүгэр соһумардык хомолтолоохтук олохтон туораабытын бары билэр дьонулар, добоһторугар, аймактарыгар дириг курутуйан туран иһитиннэрбит.

Ийэтэ, аҕата, биригэ төрөөбүттэрэ, оҕолоро, сиэннэрэ, бары чугас аймактара.

Кутурбаннын тиздэллэр:

- Күндү уоллара, тапталлаах быраата Захаров Василий Васильевич хомолтолоохтук олохтон туораабытынан, Евдокия Николаевна, Василий Васильевич Захаровтарга, кийиттэригэр Марфа Васильевнага Чурапчыттан Смирниковтар, Төлөйтөн Сивцевтар, Нестеревтар, Смирниковтар,

Тапталлаах аҕалара, РСФСР профтех үөрэхтэһинин туйгуна, үлэ, устурот, сцена бэтэрсэнэ

ПОТАПОВ Иван Иванович

уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Татьяна Егоровнага, кэлиһэлэрбитигэр Туйра Ивановнага, Аверкий Ивановичка, оҕолоругар, кийиттэригэр, кутуоттэригэр, сиэннэригэр дириг кутурбаммытын тиздэбит.

Одьугуун нэһилиэгин дьаһалтата, пенсионердар сэбиэттэрэ.

- Тапталлаах аҕалара, РСФСР профтех үөрэхтэһинин туйгуна, үлэ, устурот, сцена бэтэрсэнэ Поталов Иван Иванович уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кыһыгар Туйраа Иванова Софроновскага оскуолага биригэ үөрэммит добоһторо.

- Тапталлаах аҕата, РСФСР профессиональной үөрэхтэһинин туйгуна, үлэ, устурот, сцена бэтэрсэнэ Поталов Иван Иванович уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, санаастарыгар Татьяна Егоровнага, баатыларыгар Туйраага, Алинага, бырааттарыгар Ваняга Дьокуускайтан Захаровтар, Шелепентар, Намтан Гоголевтар, Чурапчыттан Макаровтар, Больницкайдар, Седалищевтар.

УЛУСНҮЙ (РАЙОННҮЙ) СОВЕТ ДЕПУТАТОВ
МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «ЧУРАПЧИНСКИЙ
УЛУС (РАЙОН)»
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)
ШЕСТНАДЦАТАЯ (ОЧЕРЕДНАЯ) СЕССИЯ
РЕШЕНИЕ № 69

с. Чурапча

от 17 октября 2019 года

О присвоении имени Прасковьи Ильиничны Борисовой МБДОУ "Центр развития ребенка - детский сад "Улыбка"

На основании Федерального закона от 06.10.2003 г. №131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Регламента Улусного (районного) Совета депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия), заслушав и обсудив информацию, улусный Совет депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) решил:

1. Присвоить муниципальному бюджетному дошкольному образовательному учреждению «Центр развития ребенка - детский сад "Улыбка"» имя выдающейся матери, Прасковьи Ильиничны Борисовой, и именовать в дальнейшем муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение «Центр развития ребенка - детский сад "Улыбка"» имени П.И. Борисовой» муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия).

2. Контроль исполнения данного решения возложить на специальную депутатскую комиссию по социальной политике и здоровому образу жизни.

3. Настоящее решение вступает в силу со дня его принятия.

А.А. ЗАХАРОВ,

председатель Улусного (районного) Совета депутатов,

А.А. НОГОВИЦЫН,

временно исполняющий обязанности главы

муниципального образования.

Хоптоҕо нэһилиэгин олохтооҕо, күндү оҕобут, кэргэним, ийэбит

ЗАХАРОВА (ГАБЫШЕВА) Лилия Степановна

бу дьыл алтынны 22 күнүгэр олохтон туораабытын билэр чугас добоһторугар дириг курутуйан туран иһитиннэрбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, ийэтэ, аҕата, биригэ төрөөбүттэрэ.

Кутурбаннын тиздэллэр:

- Дириг орто агрооскуолатыгар биригэ үөрэммит добоһторо, үөрэнэччилэрэ Захарова Лия уһун ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, кэргэнигэр Виктор Николаевич Захаровка уонна оҕолоругар ийитигэр Акулина Витальевнага, аҕатыгар Степан Дмитриевичка, баатыларыгар Кристинага, Айзага Дириг орто оскуоланын 51-с выпуска, кытаанах салайааччылар Е.М. Тарбахов, М.В. Андреева.

- Кыһа Захарова Лилия Степановна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, И.Е. Федосеев аатынан Дириг орто агрооскуола үлэһитигэр Акулина Витальевна Габышевага, кини дьыа кэргэнигэр улууставы үөрэх салалтатын профсоюзун комитеттэ.

- Кыһа Захарова Лилия Степановна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, И.Е. Федосеев аатынан Дириг орто агрооскуола үлэһитигэр Акулина Витальевна Габышевага, кини дьыа кэргэнигэр Дириг орто оскуоланын кэлэктибэ, профкома, салалтата.

- Диригтэн төрүттээх күндү кийиттэригэр Захарова Лилия Степановна ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, бырааттарыгар Виктор Николаевич Захаровка, оҕолоругар Степага, Вадимна, төрөлүттэригэр, биригэ төрөөбүттэригэр Чурапчыттан аймактара Кардашевскайдар, Соколовтар, Федоровтар.

- Хоптоҕо нэһилиэгин олохтооҕо, тапталлаах оҕолоро, ийэлэрэ, кэргэнэ Захарова Лия ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан, күндүтүк саныыр дьонноругар Акулина Витальевна, Степан Дмитриевич Габышевтарга, кутуоттэригэр Витиба, оҕолоругар, биригэ төрөөбүттэригэр Чурапчыттан, Дьокуускайтан, Уус Дьаһыттан, Тааттаттан бары аймактара Прокопьевтар, Атасковтар, Колесовтар, Северьяновтар, Старостиннар, Дягилевтар, Санниковтар.

Кытаанах аҕабыттар - Л.В. ГОРОХОВА
Кытаанах аҕабыттар солбуйааччы - Е.Г. МАКАРИНСКАЯ,
Эпителиер сааһтар, суук отдел - А.Н. ЗАХАРОВА
Экономика, тыа хаһаайыстыбатын отдела - А.М. СПЕЛЦОВ
Караспаһын - М.В. ПЕТРОВА
Таһааччы - Л.К. ПОРОВА
Баччаһааччы - О.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.

Тэрийэн таһаарааччылар: СР
Правительствот, Чурапчы улуусун
"Сага олох" редакциянай-издательскай
холбоһук автономнай учреждение,
Российской Федерации Россиялардар
СР управлениелар 2012 с. кулун тутар
15 күнүгэр регистрациямыт нүмэра -
ПН №ТУ14-0238.

Редакция, издатель
адырыһа: 678670, Чурапчы
сал., Кап. Марк уул., 26 "а"
Телефоннарбыт: редактор
- 41-332, өдөгүтүр - 41-265,
41-368. E-mail: sanadch@
mail.ru, сайт: sanadch.ru,
instagram: @sanadch

Баччаһааччы: №81 (11636)
Күмүһү: 2 бм, 11636
Ахсаана 1050. Хаһаайыстыбата: 15

Хаһаайыстыба үлэһиттэр сааһы
редакция таһаарааччыларга сат түһүр
букаһа: Сүдүк аймактар кыһа
аҕабыттарыгар иһитиннэрбит.